

החוג פילוסופיה

לימודי התואר הראשון

א. כללי

מטרת הלימודים בחוג לפילוסופיה היא להקנות לתלמיד מושגי יסוד, להציג בפניו שיטות הגות ותחומי עניין פילוסופיים, ולאפשר לו להרחיב ולהעמיק את ידיעותיו בשניים מתחומים אלה, לפי נטיותיו והתעניינותו. בהתאם לכך מורכבת מערכת הלימודים של החוג משלוש קבוצות של קורסים (ראה סעיף ד').

ב. מסלולי הלימודים

1. במסלול הדו-חוגי ילמדו התלמידים 56 ש"ס קורסים בפילוסופיה ו-2 ש"ס שיעור פנורמי (מחוג אחר), בסה"כ 58 ש"ס.¹
2. במסלול החד-חוגי ילמדו התלמידים 112 ש"ס קורסים מפילוסופיה ומחוגים אחרים ו-4 ש"ס שיעורים פנורמיים (מחוגים אחרים), בסה"כ 116 ש"ס.
3. במסלול של לימודי חטיבה בפילוסופיה ילמדו תלמידי חוגים אחרים בהיקפים שונים (ראה סעיף ח').

<ol style="list-style-type: none"> 1. לתשומת לב: לימודים פקולטטיים - מורכבים מקורסים פנורמיים אותם יש לבחור מתוכניות הלימודים של חוגי הפקולטה, שאינם חוגי הלימוד של התלמיד. כל הקורסים הפנורמיים הם בהיקף של 2 ש"ס ומהווים חלק מהציון הכללי. במסלול הדו-חוגי בפקולטה - קורס פנורמי אחד בהיקף של 2 ש"ס בכל חוג. במסלול החד-חוגי בפקולטה - 2 קורסים פנורמיים בהיקף של 4 ש"ס. במסלול הדו-חוגי (חוג אחד בפקולטה חוג שני בפקולטה אחרת) - קורס פנורמי אחד בהיקף של 2 ש"ס. את הקורסים יש לבחור מתוך הרשימה המרוכזת בפרק ה' בלימודים הפקולטטיים. 2. השלמת חובות לימודים לתלמידים ממשיכים שהחלו את לימודיהם לפני תשס"ד - תלמידים שטרם השלימו חובות לימוד "סדנת יסוד" יוכלו לעשות כן בסמסטר א' תשס"ד בלבד. כמו כן, תלמידים שטרם השלימו "אנגלית מוגבר למדעי הרוח" יבחרו כחלופה בקורס פנורמי נוסף בהיקף של 2 ש"ס. פרטים לגבי קבוצות סדנת יסוד וקורסים פנורמיים – ראה בפרק ה' בלימודים הפקולטטיים.

ג. תנאי הקבלה

1. **במסלול הדו-חוגי**
קבלת תלמידים לחוג נעשית לפי דרישות הפקולטה, כמפורט בחוברת המידע של המרכז למרשם.
2. **במסלול החד-חוגי**
המסלול החד-חוגי נועד למספר מצומצם של תלמידים, המעוניינים להעמיק בלימודי הפילוסופיה ולהרחיב את אופקיהם בנושאים משלימים מחוגים אחרים, לפי בחירתם. יוכל להתקבל כתלמיד מן המניין במסלול רק מי שסיים את כל חובות שנה א' בפילוסופיה בציון 90 ומעלה, ושנה א' בחוג נוסף (16 ש"ס לפחות) בציון 85 ומעלה.
תלמיד המתקבל למסלול זה ורמת הישגיו בסוף שנה ב' אינה מגיעה לציון 80 לפחות, יבוטל מסלול לימודיו ויהיה עליו להשלים את לימודי התואר הראשון במסלול הדו-חוגי.

ד. מבנה תכנית הלימודים (החל משנת הלימודים תשס"ד)²

¹ תלמידי "חוג לאחר תואר" פטורים משיעור פנורמי (2 ש"ס)

תלמידי החוג ישתתפו בקורסי החוג הנחלקים לשלוש קבוצות:

קבוצה א' - קורסי חובה

מבוא לפילוסופיה יוונית; מבוא לתולדות הפילוסופיה החדשה; מבוא כללי ללוגיקה + תרגיל; קריאה מודרכת (א', ב' וג'); פילוסופיה במאות ה-19-20; שיעור פנורמי מחוג אחר.

קבוצה ב' - קורסים בתחומי הלימוד

מטאפיסיקה ותורת ההכרה; לוגיקה ופילוסופיה של הלשון; פילוסופיה מזרחית ומושיוות (הודית וסינית); תורת המוסר ופילוסופיה פוליטית; אסתטיקה; פילוסופיה של הדת; פילוסופיה המדע והתרבות הדיגיטאלית.

ייתכנו שינויים ותוספות בתחומי הלימוד בהתאם לנסיבות.

החוג אינו מתחייב לקיים כל שנה את כל תחומי הלימוד.

בכל אחד מתחומי הלימוד שפורטו לעיל יינתנו שיעורים, תרגילים וסמינריונים ברמות שונות לפי הפירוט הבא:

1. מבוא בתחום הלימוד שבו יילמדו מושגי-יסוד וטקסטים בסיסיים מרכזיים השייכים לתחום.
2. שיעור המשך ותרגיל שיקפו את הבעיות היסודיות של התחום ואת הפתרונות המרכזיים שהוצעו להן. ההשתתפות בקורסים אלה מותנית בהשתתפות במבוא של תחום הלימוד.
3. סמינריון - עיסוק בבעיה מסויימת או בהגותו של פילוסוף מסויים בתחום הלימוד. ההשתתפות בסמינריון מותנית במילוי החובות הקודמות בתחום ועמידה במבחן הבקיאות (ראה סעיף ו'2).

קבוצה ג' - שיעורי בחירה

החוג מציע שיעורי בחירה בתחומים השונים, שבחלקם אינם מכוונים דווקא למתמחים באותו תחום.

ה. מהלך הלימודים

מהלך הלימודים לתלמידי החוג במסלול הדו-חוגי

תלמיד התואר הראשון בחוג לפילוסופיה ילמד 58 שעות סמסטריאליות (ש"ס) לפי הפירוט הבא:

שנה א'

מבוא כללי ללוגיקה + תרגיל צמוד	4 ש"ס	סמ' א'
מבוא לפילוסופיה יוונית	2 ש"ס	סמ' א' או ב'
מבוא לפילוסופיה החדשה	2 ש"ס	סמ' א' או ב'
קריאה מודרכת א'	2 ש"ס	סמ' א' או ב'
4 מבואות בתחומי הלימוד ³	8 ש"ס	סמ' א' ו/או ב'
	18 ש"ס	סה"כ

בשנה ב' יבחר התלמיד שני תחומי לימוד (ע"ס ציון חיובי במבוא בתחום), ובהם ישתתף בשיעורי המשך ותרגילים, בשיעורי בחירה.

² ככלל, תכנית הלימודים הקובעת לכל סטודנט היא זו של השנה שבה החל את לימודיו בחוג. תלמיד שהפסיק לימודיו וחיזש אותם, תכנית הלימודים הקובעת עבורו היא זו של שנת החידוש.

³ תלמיד שיבחר בשנה ב' בתחום תורת המוסר ופילוסופיה פוליטית, ישתתף במהלך לימודיו בשני מבואות: מבוא לפילוסופיה פוליטית (2 ש"ס) ומבוא לתורת המוסר (2 ש"ס). התלמיד יתמחה רק באחד מאלה. תלמיד שיבחר בשנה ב' בתחום פילוסופיה מזרחית ומושיוות, ישתתף במהלך לימודיו בשני המבואות: מבוא לפילוסופיה ודתות בהודו (2 ש"ס) ומבוא לפילוסופיה סינית (2 ש"ס). התלמיד יתמחה רק באחד מאלה.

שנה ב'

2	ש"ס	סמ' א' או ב'	פילוסופיה במאות ה- 19-20
4	ש"ס	סמ' א' או ב'	קריאה מודרכת ב'
2	ש"ס	סמ' א' או ב'	קריאה מודרכת ג'
4	ש"ס	סמ' א'	שיעור המשך + תרגיל צמוד בתחום I
4	ש"ס	סמ' א'	שיעור המשך + תרגיל צמוד בתחום II
4	ש"ס	סמ' א' ו/או ב'	שיעורי בחירה בתחומי הלימוד I, II
2	ש"ס	סמ' א' או ב'	שיעור בחירה כלשהו
22	ש"ס		סה"כ

דרישת קדם להשתתפות בסמינריונים - מילוי החובות הקודמות בתחום הלימוד וציון עובר במבחן הבקאות (ראה סעיף ו' 2).
 על התלמיד לכתוב 2 עבודות סמינריוניות אצל מרצים שונים.

שנה ג'

4	ש"ס	סמ' א' או ב' *	סמינריון בתחום I
4	ש"ס	סמ' א' או ב' *	סמינריון בתחום II
4	ש"ס	סמ' א' ו/או ב'	שיעורי בחירה בתחומי הלימוד I, II
4	ש"ס	סמ' א' ו/או ב'	שיעורי בחירה כלשהם
16	ש"ס		סה"כ

סה"כ שעות בלימודי פילוסופיה: 56 ש"ס
 + 2 ש"ס שיעור פנורמי (מחוג אחר), עיין בפרק הלימודים הפקולטטיים בידיעון זה.

סה"כ שעות בלימודי התואר הראשון בפילוסופיה, לתלמידים שהחלו את לימודיהם בשנת הלימודים תשס"ד - 58 ש"ס

* אם הסמינריון בהיקף של 2 ש"ס, על התלמיד לקחת שיעור בחירה נוסף בתחום ההתמחות, בהיקף של 2 ש"ס.

שנה	קורסים	תשס"ג
א'	פילוסופיה יוונית	2 ש"ס
	פילוסופיה חדשה	2 ש"ס
	מבוא כללי ללוגיקה	4 ש"ס
	קריאה מודרכת א'	2 ש"ס
	4 מבואות תחומיים	8 ש"ס
לימודים פקולטטיים הרישום לא בחוג	סדנת יסוד/ אנגלית מוגבר (לתלמידים שהחלו את לימודיהם לפני שנה"ל תשס"ד)	2 ש"ס
	שיעורים פנורמיים	2 ש"ס
	מבוא לפילוסופיה במאות 19 - 20	2 ש"ס
	קריאה מודרכת ב'	4 ש"ס
	קריאה מודרכת ג'	2 ש"ס
	שיעור המשך + תרגיל צמוד (תחום א')	4 ש"ס
	שיעור המשך + תרגיל צמוד (תחום ב')	4 ש"ס
	2 שיעורי בחירה (תחום א')	4 ש"ס
	2 שיעורי בחירה (תחום ב')	4 ש"ס
	3 שיעורי בחירה כלשהם	6 ש"ס
	מבחן בקיאות	
	סמינריון (תחום א') *	4 ש"ס
	סמינריון (תחום ב') *	4 ש"ס
סה"כ	60/58 ש"ס	

* אם הסמינריון בהיקף של 2 ש"ס, על התלמיד לקחת שיעור בחירה נוסף בתחום ההתמחות, בהיקף 2 ש"ס.

מהלך הלימודים לתלמידי החוג במסלול החד-חוגי

תלמיד המסלול החד-חוגי לתואר ראשון ילמד 112 ש"ס מלימודי הפילוסופיה ומחוגים אחרים, ובנוסף על כך 4 ש"ס שיעורים פנורמיים (מחוגים אחרים), סה"כ 116 ש"ס, בהתאם לפרוט הבא:

שיעורים וסמינריונים בחוג לפילוסופיה	76 ש"ס
לימודי חטיבה מחוג אחר (כולל סמינריון)	20 ש"ס
שיעורים מחוגים אחרים	16 ש"ס
שפה זרה שניה עד רמת מתקדמים (לא לשקלול)	---
שיעורים פנורמיים (מחוגים אחרים)	סה"כ 112 ש"ס
	4 ש"ס
	סה"כ 116 ש"ס
שנה א' (ראה המסלול הדו-חוגי)	18 ש"ס

שנה ב'

פילוסופיה במאות ה-19-20	2 ש"ס
קריאה מודרכת ב'	4 ש"ס
קריאה מודרכת ג'	2 ש"ס
3 שיעורי המשך + תרגילים צמודים	12 ש"ס
שיעורי בחירה בתחומי הלימוד הנ"ל	12 ש"ס
שיעורי בחירה כלשהם	8 ש"ס
סה"כ	40 ש"ס

דרישת קדם להשתתפות בסמינריונים: מילוי החובות הקודמות בתחום הלימוד וציון עובר במבחן הבקיאות. (ראה סעיף ו' 2) על התלמיד לכתוב 3 עבודות סמינריוניות אצל **מרצים שונים**.

שנה ג'

סמינריון בתחום הלימוד I	4 ש"ס*
סמינריון בתחום הלימוד II	4 ש"ס*
סמינריון בתחום הלימוד III	4 ש"ס*
שיעורי בחירה כלשהם	6 ש"ס
סה"כ	18 ש"ס

הלימודים בקורסי החוג לפילוסופיה במסלול החד-חוגי, לתלמידים שהחלו את לימודיהם בשנת הלימודים תשס"ד - סה"כ 76 ש"ס

התלמיד ידרש להגיע לרמת "מתקדמים" בלימודי שפה זרה שניה. שעות לימודי השפה הזרה לא ייחשבו במכסת השעות לתואר והציון לא ישוקלל בציון הגמר.

1. דרישות במהלך הלימודים

1. לימודי החוג לפילוסופיה מדורגים. השתתפות בלימודי המשך בתחומי הלימוד מותנית בסיום החובות בשיעורי המבוא בתחום הלימוד. השתתפות בסמינריון מותנית בסיום החובות של שיעור המשך + תרגיל בתחום וציון חיובי במבחן הבקיאות.
 2. **מבחן בקיאות:** תלמיד החוג חייב להבחן בבחינת הבקיאות בתום שנת לימודיו השניה. רשאי להבחן תלמיד שסיים חובות הלימוד בקורסים הבאים: מבוא לפילוסופיה יוונית (2 ש"ס), מבוא לפילוסופיה החדשה (2 ש"ס), מבוא כללי ללוגיקה + תרגיל (4 ש"ס), קריאה מודרכת א' + ב' (6 ש"ס), 4 מבואות בתחומי הלימוד (8 ש"ס) - סה"כ 22 ש"ס.
 3. התלמיד כללית לבחינה זו תינתן לתלמידים במהלך שנת הלימודים השניה, במסגרת קבוצות הקריאה המודרכת. דף הנחיות לקראת המבחן נמצא במזכירות החוג ובאתר האינטרנט של החוג.
3. התלמיד חייב לעמוד בבחינה, או להגיש עבודה (עפ"י דרישות המרצה) בכל שיעור ותרגיל ששמע, ולהגיש עבודה סמינריונית בכל סמינריון שהשתתף בו. אסור לבחור בסמינריון במקום שיעור, או להפך.

* אם הסמינריון בהיקף של 2 ש"ס, על התלמיד לקחת שיעור בחירה נוסף בתחום ההתמחות, בהיקף של 2 ש"ס.

4. ככלל, מומלץ לתלמידים להבחין במועדי א'. מועד מיוחד יאושר ע"י ועדת הוראה חוגית רק אם נבצר מהתלמיד לגשת לבחינה בשני המועדים מסיבת מילואים או לידה. לא ינתן מועד מיוחד לשיפור ציון חיובי.
5. עבודות סמינריוניות תמסרנה רק באמצעות מזכירות החוג. מועדי הגשת העבודות (סמינריוניות ואחרות) מצויינים בלוח המבחנים בידיעון זה.
- לא תתקבלנה עבודות באיחור, אלא רק באישור מיוחד של ועדת ההוראה החוגית.**

ז. ציון גמר (לתלמידים שהחלו את לימודים בשנת הלימודים תשס"ד)

ציון הגמר ישוקלל לפי הפרוט הבא:

במסלול הדו-חוגי -

60%	ממוצע שיעורים (כולל שיעור פנורמי מחוג אחר)
25%	ממוצע סמינריונים
15%	מבחן בקיאות

במסלול המורחב (חד-חוגי) -

50%	ממוצע שיעורים (כולל שיעורים פנורמיים ושיעורים מחוגים אחרים)
25%	ממוצע 3 סמינריונים
7%	חטיבה חיצונית
3%	סמינריון בחטיבה
15%	מבחן בקיאות

ח. חטיבות לימודים מיוחדות

לימודי החטיבה מיועדים לתלמידים הלומדים לקראת תואר ראשון (בחוג אחר), במסגרת לימודים חד-חוגית, אשר החוג שלהם ממליץ בפניהם או מחייב אותם בלימודי חטיבה ובחרו ללמוד אותה במסגרת החוג לפילוסופיה. תלמיד ילמד לימודי חטיבה רגילה (ללא סמינריון) - 16 ש"ס, או חטיבה מורחבת (עם סמינריון) 20 ש"ס.

1. חטיבה רגילה 16 ש"ס

2	ש"ס	סמי' א' או ב'	מבוא היסטורי לפילוסופיה (פילוסופיה יוונית או פילוסופיה חדשה)
6	ש"ס	סמי' א' ו'או ב'	3 שיעורי מבוא בתחומי הלימוד
2	ש"ס	סמי' א' או ב'	קריאה מודרכת א'
4	ש"ס	סמי' א'	שיעור המשך + תרגיל באחד מהתחומים בו למד מבוא
2	ש"ס	סמי' א' או ב'	שיעור בחירה בתחום בו למד מבוא

2. חטיבה מורחבת 20 ש"ס

שנה א'

2	ש"ס	סמי' א' או ב'	מבוא היסטורי לפילוסופיה (פילו' יוונית או פילוסופיה חדשה)
6	ש"ס	סמי' א' ו'או ב'	3 שיעורי מבוא בתחומי הלימוד
2	ש"ס	סמי' א' או ב'	קריאה מודרכת א'

שנה ב'

שיעור המשך + תרגיל באחד התחומים בו למד מבוא ⁴	4 ש"ס	סמ' א'
שיעור בחירה בתחום בו למד מבוא	2 ש"ס	סמ' א' או ב'
סמינר בתחום הלימוד הנ"ל ⁵	4 ש"ס	סמ' א' או ב'

ט. תכניות לימוד משותפות

1. מסלול לימודים מצורף (דו-חוגי) תולדות האמנות ופילוסופיה

מטרות התכנית

- להציע לתלמידים הכשרה בין-תחומית בפילוסופיה ובתולדות האמנות.
- למקד את נקודות המפגש שבין לימודי תולדות האמנות ובין לימודי האסתטיקה בפילוסופיה. להעמיק את הידע של התלמיד בתחומים אלה ולעודד כיווני לימוד ומחקר, בהם ישולבו שני תחומים אלה.

תנאי קבלה

תלמידים יתקבלו לתכנית זו בשנת לימודיהם השניה, לאחר שהשלימו שנת לימודים מלאה בשני החוגים, וממוצע לימודיהם בשנה זו הוא 80 לפחות, בכל חוג.

ייעוץ ומעקב

לימודי התלמידים יונחו באופן רצוף ואישי על ידי יועץ מהחוג לתולדות האמנות ומהחוג לפילוסופיה. תכנית הלימודים של התלמידים תורכב בהנחייתם ותהיה חייבת באישור היועצים.

נוהלי הלימודים

התלמידים יהיו כפופים לנוהלי הלימודים הנהוגים בחוגים לפילוסופיה ולתולדות האמנות.

תכנית הלימודים:

החוג לפילוסופיה

תלמידי התכנית המשותפת ילמדו בהתאם למתכונת ולכללים הנהוגים בחוג, בשינויים הבאים: אחד מהמבואות שלב א' חייב להיות "מבוא לאסתטיקה". אחד מתחומי ההתמחות חייב להיות אסתטיקה. אפשר להוסיף שיעורי בחירה מחוגים אחרים כמו: ספרויות ומוסיקולוגיה.

החוג לתולדות האמנות

4 מבואות + תרגילים	32 ש"ס
2 מבואות (שיעור ללא תרגיל)	4 ש"ס
5 שיעורי בחירה	20 ש"ס
2 פרו"ס (בהתאם לדרישות החוג)	8 ש"ס
1 סמינריון	4 ש"ס ⁶
	סה"כ 68 ש"ס

תלמידים במסלול לימוד זה חייבים להגיע לרמת "פטור" בשפה זרה שניה, כמקובל בלימודי התואר הראשון של החוג לתולדות האמנות.

⁴ תלמיד שיבחר בתחום תורת המוסר ופילוסופיה פוליטית, ישתתף במהלך לימודיו בשני המבואות: מבוא לפילוסופיה פוליטית (2 ש"ס) ומבוא לתורת המוסר (2 ש"ס). התלמיד יתמחה רק באחד מאלה. תלמיד שיבחר בתחום פילוסופיה מזרחית ומושווית, ישתתף במהלך לימודיו בשני המבואות: מבוא לפילוסופיה ודתות בהודו (2 ש"ס) ומבוא לפילוסופיה סינית (2 ש"ס). התלמיד יתמחה רק באחד מאלה.

⁵ תנאי קדם להשתתפות בסמינר - ציון חיובי בשיעור ההמשך ובתרגיל הצמוד לו. אם הסמינריון בהיקף של 2 ש"ס, על התלמיד לקחת שיעור בחירה נוסף בתחום ההתמחות, בהיקף של 2 ש"ס.

⁶ אם הסמינריון בהיקף של 2 ש"ס, על התלמיד לקחת שיעור בחירה נוסף בתחום ההתמחות בהיקף של 2 ש"ס.

2. מסלול לימוד מצורף (דו-חוגי) פילוסופיה ומדע המדינה**מטרות התכנית**

- להעניק הכשרה בין-תחומית במדע המדינה ובפילוסופיה.
 - למקד את נקודות המפגש שבין לימודי הרעיונות המדיניים ובין לימודי פילוסופיה פוליטית ולהעמיק את הידע של התלמיד בתחומים אלה.
 במסגרת לימודים זו יעסקו התלמידים בהרחבה בלימוד נושאים ובעיות בתחומי הרעיון המדיני ופילוסופיה פוליטית.

תנאי קבלה

תלמידים יתקבלו לתכנית זו בשנת לימודיהם השניה, לאחר שהשלימו שנת לימודים מלאה בשני החוגים, בציון 80 לפחות בכל אחד מהחוגים.

ייעוץ ומעקב

לימודי התלמידים יונחו באופן רצוף ואישי על ידי יועץ מהחוג למדע המדינה ומהחוג לפילוסופיה. תכנית הלימודים של התלמידים תורכב בהנחייתם ותהיה חייבת באישור היועצים.

תכנית הלימודים:**החוג לפילוסופיה**

תלמידי התכנית המשותפת ילמדו בהתאם למתכונת ולכללים הנהוגים בחוג, בשינויים הבאים: אחד מהמבואות שלב א' חייב להיות "מבוא לפילוסופיה פוליטית". אחד מתחומי ההתמחות חייב להיות פילוסופיה פוליטית. ניתן להוסיף שיעורי בחירה מהחוגים: היסטוריה, סוציולוגיה והיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות.

החוג למדע המדינה

20 ש"ס	מבואות החוג
4 ש"ס	סטטיסטיקה
4 ש"ס	מחשבים
4 ש"ס	שיטות מחקר
3 ש"ס	התנהגות וכלכלה פוליטית
9 ש"ס	3 קורסי בחירה (2 לפחות בתחום הרעיון המדיני)
2 ש"ס	פרו"ס בתחום הרעיון המדיני
4 ש"ס ⁷	סמינריון בתחום הרעיון המדיני
50 ש"ס	סה"כ

3. מסלול בתכנית הלימודים במתמטיקה ושתי חטיבות מורחבות מבין: כלכלה, פסיכולוגיה ופילוסופיה (0379)⁸

⁷ אם הסמינריון בהיקף של 2 ש"ס, על התלמיד לקחת שיעור בחירה נוסף בתחום הלימוד בהיקף של 2 ש"ס.

תאור התכנית ומטרותיה

תכנית הלימודים המוצעת מיועדת לתת לתלמידים בעלי סקרנות אינטלקטואלית, המעוניינים להרחיב את יריעת הלימודים לתואר הראשון לקראת לימודים גבוהים, מסגרת לימודים ייחודית ויוקרתית. התכנית תאפשר להם לרכוש תוך-כדי לימודי התואר הראשון, בסיס מוצק ורחב הן במתמטיקה והן בשני תחומים נוספים במדעי החברה והרוח. כוונת התכנית היא לחזק מגמות מחקריות מתחומים של מדעי החברה והרוח בהם יש לרקע המתמטי חשיבות מכרעת.

מבנה תכנית הלימודים

מסגרת הלימודים היא התכנית הדו-חוגית (הקיימת) במתמטיקה עם חוג נוסף מפקולטה אחרת, כאשר במקום לימודים בחוג נוסף, ילמד התלמיד שתי חטיבות מורחבות מתוך החוגים: כלכלה, פסיכולוגיה ופילוסופיה.

- תכנית הלימודים כוללת 141 ש"ס, מהן:
- א. במתמטיקה – 77 ש"ס
 - ב. בשתי החטיבות – 32 ש"ס בכל חטיבה

החוג לפילוסופיה

שנה א'

מבוא לפילוסופיה חדשה	2	ש"ס	סמ' א' או ב'
קריאה מודרכת א'	2	ש"ס	סמ' א' או ב'
מבוא כללי ללוגיקה והתרגיל הצמוד	4	ש"ס	סמ' א'
	8	ש"ס	

סה"כ

שנה א' /או שנה ב'

שלושה מבואות תחומיים מתוך:

מבוא ללוגיקה פילוסופית	2	ש"ס	סמ' ב'
מבוא לפילוסופיה של הלשון	2	ש"ס	סמ' ב'
מבוא למטאפיסיקה ולתורת ההכרה	2	ש"ס	סמ' א' או ב'
מבוא לפילוסופיה של המדע	2	ש"ס	סמ' א'
	6	ש"ס	

סה"כ

שנה ב'

שיעור המשך באחד מתחומי הלימוד והתרגיל הצמוד לו	4	ש"ס	סמ' א'
קריאה מודרכת ב'	4	ש"ס	סמ' א' או ב'
שיעור בחירה	2	ש"ס	סמ' א' או ב'
	10	ש"ס	

סה"כ

שנה ג'

סמינר בתחום ההתמחות	4	ש"ס	סמ' א' או ב'
2 שיעורי בחירה	4	ש"ס	סמ' א' /או ב'
	8	ש"ס	
	32	ש"ס	

סה"כ בחטיבה

י. ועדת הוראה

⁸ הטיפול בתלמידים הוא במזכירות תלמידים בבית הספר למדעי המתמטיקה. הרישום לקורסים בלימודי החטיבות יתבצע בחוגים הרלבנטיים.

1. חברי הוועדה עומדים לרשות התלמידים הפונים אליהם בשעות הקבלה המפורסמות על לוח המודעות.
2. פניות לוועדה יש להגיש בכתב באמצעות מזכירות החוג.
3. בקשה לערעור על ציון, ניתן להגיש למזכירות החוג **בלבד** (ולא למורה במישרין), עד 10 ימים מיום פרסום הציונים על לוח המודעות. הבקשה חייבת להיות מנומקת ומלווה בסימוכין.

לימודי התואר השני

מטרות הלימודים

- מטרות הלימודים לתואר השני כוללות:
- א. העמקה באחד או בשניים מתחומי הפילוסופיה הנלמדים בחוג - תורת ההכרה ומטאפיזיקה; לוגיקה ופילוסופיה של הלשון; תורת המוסר ופילוסופיה פוליטית; פילוסופיה מזרחית ומושווית; אסתטיקה; פילוסופיה של הדת; פילוסופית המדע והתרבות הדיגיטאלית.
 - ב. רכישת כלים למחקר פילוסופי.
- לימודי התואר השני מהווים התחלה של לימודי-מחקר. החוג יעודד, בין היתר, מחקרים שייערכו בשיתוף עם תחומים מחקרניים אחרים כגון: חינוך, משפטים, תורת הספרות, מחקר התרבות, מדעי המדינה, לימודים קלאסיים ותולדות האמנות. לתלמידים שייזמו הצעות מחקר כאלה ויימצאו מתאימים למסגרת לימודים בין-תחומית, תורכב לפי הצורך מערכת לימודים מתאימה.

החוג מקיים שני מסלולי-לימוד לקראת התואר השני:

מסלול א': כולל כתיבת עבודת גמר.

מסלול ב': ללא כתיבת עבודת גמר.

תלמידים שיבחרו במסלול ב' לא יוכלו להתקבל בעתיד ללימודי התואר השלישי, אלא אם יכתבו עבודת גמר.

תנאי קבלה (לשני המסלולים)

ללימודי התואר השני יתקבלו תלמידים שסיימו את לימודי התואר הראשון בציון 80 לפחות, שעמדו בבחינת הבקיאות הנערכת בחוג וקיבלו בה ציון 80 לפחות. תלמידים שלא השתתפו בבחינת הבקיאות יתקבלו במעמד על-תנאי, ועליהם לעבור את במבחן הבקיאות בציון 80 לפחות, בשנה הראשונה ללימודיהם.

ללימודי התואר השני יכולים להתקבל מועמדים בעלי תואר אקדמאי שאינם בוגרי החוג לפילוסופיה, בתנאי שיציגו תעודה מוכרת של "בוגר אוניברסיטה", בציון גמר של 75 לפחות. תלמידים אלה יתקבלו במעמד מיוחד לשנת השלמות ויחוייבו בלימודי השלמה בהיקף של 32 ש"ס (מלימודי התואר הראשון) ובעמידה בבחינת הבקיאות. תנאי המעבר למעמד "מן המניין" הוא ציון ממוצע 80 לפחות בלימודי השלמה וציון 80 לפחות בבחינת הבקיאות.

מבנה תכנית הלימודים

תכנית הלימודים לתואר השני כוללת את הקורסים הבאים:

- א. **סמינריון מחקר א' (הדרכה אישית):** סמינר זה כולל פגישות של הדרכה אישית בין התלמיד ובין מורה הסמינר. מטרות ההדרכה האישית: רכישת כלי-מחקר פילוסופיים, תרגול והתעדכנות בחומר ביבליוגרפי, שיפור מיומנויות הכתיבה המקצועית.
- ב. **סמינריון מחקר ב':** סמינריון מחקר לתלמידי תואר שני מתקדמים שנועד למלא פורמאט כולל של לימודים, אשר מאפשר עבודה מחקרית עצמאית, שיח ביקורתי-הדדי בין התלמידים ועבודה משותפת שלהם על נושאים מסויימים. הסמינריון כולל מפגשים כלליים והדרכה אישית.
- ג. **סמינריוני בחירה:** עיסוק בנושא מסויים או בפילוסוף מסויים בתחום התמחות כלשהו. ככלל, התלמידים ישתתפו בסמינריונים שמיועדים לתואר שני, אך יהיו רשאים להשתתף גם

בסמינריונים מלימודי התואר הראשון, בהיקף שלא יעלה על 8 ש"ס לתלמידי מסלול א', ו - 12 ש"ס לתלמידי מסלול ב'.

ד. **הסמינריון המחלקתי (הקולוקויום):** תלמידי התואר השני חייבים להשתתף בסמינריון המחלקתי של החוג לפילוסופיה. פגישות אלה נערכות בדרך-כלל אחת לשבועיים (בימי ד', בשעות 18-16) והן מוקדשות להרצאות ולדיונים בנושאים פילוסופיים שונים, בהשתתפות מרצים אורחים, מורי החוג ותלמידיו המתקדמים (תלמידי תואר שני ושלישי). ההשתתפות בסמינריון המחלקתי אינה כלולה במניין השעות לתואר ואינה כרוכה בהגשת עבודות. תוכנית הסמינר המחלקתי מפורסמת באתר האינטרנט של החוג.

מהלך הלימודים

לימודי התואר השני מורכבים משני שלבים (בשני המסלולים):

התלמיד ילמד 32 ש"ס (במסלול א') או 44 ש"ס (במסלול ב'), במשך שתי שנות לימוד לפחות, בהתאם לשלבים הבאים:

א. שלב ההכשרה

שלב זה ימשך בדרך כלל שני סמסטרים, במהלכם ישמע התלמיד כמחצית מספר השעות הנדרש לתואר (בהתאם למסלול בו הוא מתכוון ללמוד, ולא פחות מ-16 ש"ס), יגיש עבודה סמינריונית אחת וישתתף בשני סמינריוני מחקר א' (חובה).

תלמידים הלומדים לימודים חלקיים יוכלו לפרוש את לימודי ההכשרה על פני פרק זמן ממושך יותר. **תלמידים מצטיינים** יוכלו ללמוד עפ"י תכנית מיוחדת ובקצב מהיר יותר.

ב. שלב ההתמחות

בתחילת הסמסטר השלישי ללימודי התלמיד (או במועד מוקדם יותר כאשר מדובר בתלמידים מצטיינים), תתקיים שיחת הכוונה בין התלמיד לבין ועדת התואר השני של החוג. מטרת השיחה להעמיד את התלמיד על הערכות מוריו ביחס להישגיו וכישוריו, ולכוונו למסלול הולם. כמו כן ייקבעו בשיחות אלה תחומי ההתמחות של התלמידים ובחירת המנחים והיועצים האישיים. לתלמיד במסלול א' ימונה מנחה לכתובת עבודת הגמר, אשר ילווה אותו בהכנת הצעה לעבודה ובשלבים השונים של כתיבתה. לתלמיד במסלול ב' ימונה יועץ-לימודים, אשר ילווה אותו בבחירת תחומי התעניינותו, ייעץ לו בבחירת הקורסים וישתתף בבחינת הגמר שלו.

סדר הלימודים

מסלול א' (עם עבודת גמר):

4 ש"ס	1. 2 סמינריוני מחקר א' (הדרכה אישית)
24 ש"ס	2. סמינריוני בחירה
4 ש"ס	3. סמינריון מחקר ב'
-----	4. שפה זרה שניה ברמת פטור
	5. עבודת גמר

סה"כ 32 ש"ס

במסגרת סמינריוני הבחירה על התלמיד לכתוב 2 עבודות סמינריוניות אצל שני מרצים שונים. בשאר הסמינריונים יגיש התלמיד רפראטים, בהתאם להנחיות המרצים בקורסים השונים.

כמו כן, על התלמיד לעמוד בבחינה בשפה זרה שניה ברמת "פטור". לימודי שפות אינם נכללים במיכסת 32 ש"ס של לימודי התואר השני. עם סיום לימודיו, יגיש התלמיד עבודת גמר.

עבודת גמר

התלמיד חייב להגיש עבודת גמר שתכלול הצגה ביקורתית של נושא מתחום התמחותו. עליו להוכיח בעבודתו יכולת מחקרית, כולל מיומנות בכתיבה מדעית. כמו כן תשקף העבודה שליטה בספרות הרלוונטית, הן הראשונית והן המשנית, כולל התייחסות לפרסומים שיצאו לאור בשנים האחרונות. תחום עבודת הגמר ייקבע בייעוץ, לא יאוחר מתחילת שנת הלימודים השניה. בהתאם לכך ייקבע לתלמיד מנחה, עמו ייפגש לעתים מזומנות לדיון בנושא העבודה. על התלמיד להגיש בכתב הצעה לעבודת הגמר, לאישור ועדת ההוראה לתואר שני. היקף עבודת הגמר לא יעלה על כ- 100 עמודים. עבודת הגמר תישפט על-ידי המנחה ועל-ידי קורא נוסף.

ציון גמר

הציון הסופי במסלול א' ישוקלל לפי הפירוט הבא:

30%	ממוצע ציוני רפראטים
20%	ממוצע ציוני עבודות סמינריוניות
50%	ציון עבודת גמר

מסלול ב' (ללא עבודת גמר):

4 ש"ס	1. 2 סמינריוני מחקר א' (הדרכה אישית)
36 ש"ס	2. סמינריוני בחירה
4 ש"ס	3. סמינריון מחקר ב'
----	4. שפה זרה שניה ברמת פטור
	5. בחינת גמר
44 ש"ס	סה"כ 44 ש"ס

במסגרת סמינריוני הבחירה על התלמיד לכתוב 3 עבודות סמינריוניות אצל מרצים שונים. בשאר הסמינריונים יגיש התלמיד רפראטים, בהתאם להנחיות המרצים בקורסים השונים. כמו כן, על התלמיד לעמוד בבחינה בשפה זרה שניה ברמת "פטור". לימודי שפות אינם נכללים במיכסת 44 ש"ס של לימודי התואר השני. עם סיום לימודיו, יעמוד התלמיד בבחינת גמר.

בחינת גמר:

לאחר קבלת הציונים על מלוא שעות הלימוד, יגיש התלמיד לבחינת גמר. בחינה זו תיערך במתכונת של בחינה בעל-פה, על ידי שנים או שלושה ממורי החוג (ביניהם יועץ הלימודים של התלמיד). נושאי הבחינה ייקבעו על-פי תחומי ההתמחות המיוחדים של התלמיד ויאושרו על-ידי ועדת ההוראה החוגית לתואר שני.

ציון גמר

ציון התואר השני במסלול ב' יקבע לפי השקלול הבא:

60%	ממוצע ציוני הרפראטים
30%	ממוצע ציוני העבודות הסמינריוניות
10%	ציון בחינת הגמר

סגל ההוראה

פרופ'	ענת בילצקי - ראש החוג	מר	דניאל מישורי
פרופ'	יוסף אגסי	מר	יוסי ממרוד
ד"ר	אליזבט אופנהיימר	פרופ'	רות מנור
ד"ר	תמר אילת-יגורי	ד"ר	נועה נעמן-צאודרר
פרופ'	אלעאי אלון (שבתון סמסטר א' + ב')	ד"ר	ירון סנדרוביץ
ד"ר	אילנה ארבל	ד"ר	עובדיה עזרא
פרופ'	יואב אריאל	ד"ר	אריה פינקלברג
גבי	אפרת ביברמן	גבי	תמר פלג
פרופ'	שלמה בידרמן	גבי	עילית פרבר
ד"ר	חנוך בן-ימי	ד"ר	שי פרוגל
מר	יובל גיובני	ד"ר	אלי פרידלנדר
מר	יפתח גולדמן	מר	איתמר צדוק
מר	מנחם גולדנברג	גבי	הגר קוטף
מר	רמי גולדרט	מר	דני רוה
גבי	מיכל גל	ד"ר	מירי רוזמרין
פרופ'	מרסלו דסקל (שבתון סמסטר ב')	פרופ'	צבי רוזן
ד"ר	אלי דרזנר	פרופ'	רות רוזן (שבתון סמסטר א')
מר	ניצן הדס	פרופ'	יעקב י" רוס
ד"ר	רות וינטראוב	ד"ר	עפרה רכטר
ד"ר	צבי טאובר (שבתון סמסטר ב')	ד"ר	רחל שיחור
גבי	מיה טבת	מר	עפר שמאי
ד"ר	חגי כנען	פרופ'	בן-עמי שרפשטיין
פרופ'	אסא כשר (שבתון סמסטר א' + ב')	גבי	דנה תמיר-ריזנפלד
פרופ'	נתנאל לאור	פרופ'	יולי תמיר (חל"ת סמסטר א' + ב')
ד"ר	ענת מטר		

עוזרת מינהלית - גבי מירי דביר
ע' מזכירת החוג - גבי אליה יאיר

מזכירות החוג: בנין גילמן, חדר 363, טל': 6409492-03, פקס: 6407630
אתר הבית של החוג באינטרנט: <http://www.tau.ac.il/humanities/philos/index-heb.htm>
קבלת קהל: ימים א', ב', ד', ה', שעות 10-13